

VWS programma

Eén tegen Eenzaamheid 2018-2020 - reflectie

Coalitie Erbij ledenbijeenkomst
27 maart 2018

Theo van Tilburg
Sociologie, Vrije Universiteit Amsterdam
Theo.van.Tilburg@vu.nl

Twee actielijnen VWS

Signaleren, bespreekbaar maken

- Bewustwordingscampagne
- Jaarlijks huisbezoek 75-plusser
- Meldpunt, digitale signaleringsnetwerken
- Risicogebieden in kaart
- Een luisterend oor, 24/7
- Gepaste doorverwijzing
- Diagnostiek

Doorbreken en duurzaam aanpakken

- Veelbelovende aanpakken
- Training/richtlijnen professionals
- Activeren en vitaal blijven
- Breder/gevarieerder aanbod

Vragen vanuit coalitie Erbij

1. Het actieprogramma van VWS zet in op het terugdringen van de eenzaamheid onder 75-plussers. Vraag: is het wel verstandig om het programma volledig te concentreren op ouderen?
2. In het actieprogramma wordt ingezet op sterk en matig eenzamen. Vraag: zou het niet verstandiger zijn om in te zetten op de groep sterk eenzamen?
3. Er wordt een bewustwordingscampagne op touw gezet om eenzaamheid uit de taboesfeer te halen en bespreekbaar te maken. Vraag: in hoeverre is het mogelijk eenzaamheid uit de taboesfeer te halen?
4. Er komt een kennisprogramma. Vraag: welke kennisvragen zijn wat jullie betreft urgent en belangrijk?

1. Waarom ouderen?

- Er is geen reden uitsluitend eenzaamheid ouderen aan te pakken
Maar...
- Prevalentie onder oudsten: 3x adolescenten, jong-volwassenen, middelbaar volwassenen, jonge ouderen
- Uitzichtloos: kans op eenzaamheid neemt toe, gaat niet 'vanzelf' over
- Vaak passieve, geen actieve coping (andere leeftijden?)
Structurele sociale inbedding zwak
- Relatie met fysieke, cognitieve, emotionele en sensorische gezondheid
Uitstralingseffect naar andere problematiek + zorg

Zeven werkzame elementen

1. Ontmoetingsmogelijkheid
2. Persoonlijk en betekenisvol contact
3. Praktische ondersteuning; creëren van gemeenschap
4. Sociale vaardigheden
5. Bezigheden en afleiding
6. Sociaal gewaardeerde rol
7. Realistische verwachtingen; terugdringen eigen negatieve interpretaties

Individu + omgeving veranderen

Resultaat: verzachten, 'regie', oplossen?

4. Theoretische/empirische kennis vergroten

Kennisinfrastructuur verbeteren (LASA → VWS)

- Hoe vaak, in welke omstandigheden groeit matige eenzaamheid uit tot sterke eenzaamheid? Als vaak: dan juist inzetten op matig eenzamen
- Taboe, stigma? Bij wie sterk? Welke rol in aanpak eenzaamheid?
- Programma: minder kinderen, verder weg wonende kinderen, weinig digitale vaardigheden, meer eenzaamheid. Evidentie?
- Programma: drie vormen eenzaamheid. Is existentiële anders dan sociale en emotionele eenzaamheid?
- Welke 'fysieke infrastructuur' is relevant voor eenzaamheid?

4. Praktijkgericht en evaluatief onderzoek

- Hoe effectief is huisbezoek bij alle ouderen boven 75 jaar? Leeftijd is goede indicator, maar grof – kan dat beter? Wie weigert?
- Is huisbezoek nodig? Krijgen eenzame ouderen al professioneel bezoek via thuishulp en wijkverpleging?
- Welke diagnostiek is het beste? Hoe organiseer je deze? Niet gebruiken elektriciteit is effectieve/tijdige signalering ...?
- ‘Screening’ (risicogebieden) is zinloos. Wijkverpleegkundigen hebben veel eenzame cliënten. Wie nog meer?
- Kan bewustwordingscampagne zinvol werken? Welke elementen?
- Uitvoeringsvragen: Hoe aan de slag met veelbelovende aanpakken? Hoe train je de uitvoerders? Hoe selecteer je passende aanpak (‘gepaste doorverwijzing’)? Hoe evalueren?